

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIEŃ DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO

(SYMULACJA EGZAMINU RADCOWSKIEGO – 26 MARCA 2022 r.)

Kazus dotyczy odszkodowania i zadośćuczynienia przysługujących od ubezpieczyciela z tytułu odpowiedzialności cywilnej związanej ze szkodą komunikacyjną. Aplikant powinien wykazać się znajomością następujących zagadnień:

1. **ustalenie odpowiedniej sumy zadośćuczynienia wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności sprawy** mających wpływ na rozmiar krzywdy.
W sprawie brak uwzględnienia wpływu zdarzenia na stan zdrowia psychicznego powódki, pomimo treści opinii biegłych psychiatry i psychologa oraz przesłuchania powódki.
2. korygowanie przez Sąd II instancji wysokości zadośćuczynienia możliwe jest wówczas gdy, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, **zasądzone zadośćuczynienie pozostaje rażąco zaniżone** – wyrok Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2000 r. w sprawie II CKN 651/98
W sprawie tytułem zadośćuczynienia zasądzona została kwota, która przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy pozostaje rażąco zaniżona.
3. odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela z tytułu odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego **obejmuje koszty naprawy pojazdu ustalone według cen występujących na rynku lokalnym** – uchwała SN z 13 czerwca 2003 r. w sprawie III CZP 32/03
W sprawie wysokość odszkodowania w zakresie kosztów naprawy samochodu została ustalona z uwzględnieniem tej zasady, zatem apelacja nie powinna dotyczyć tej kwestii, pomimo nieuwzględnienia w tym zakresie żądania pozwu.
4. **brak jest podstaw, w okolicznościach sprawy, do ograniczenia należnego powódce odszkodowania do kosztów nieoryginalnych części zamiennych**, które nie spełniają parametrów części oryginalnych – postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2012 r. w sprawie III CZP 85/11
W sprawie w tym zakresie błędnie uwzględniona została opinia biegłego do spraw wyceny szkód komunikacyjnych i nie uwzględniono wskazywanej przez biegłego wartości części oryginalnych.
5. **koszty prywatnej opinii rzeczoznawcy w postępowaniu likwidacyjnym** powinny być, w okolicznościach sprawy, uwzględnione jako element należnego odszkodowania – uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 września 2019 r. w sprawie III CZP 99/18
W sprawie błędnie uznano, że element ten nie wchodzi w zakres odszkodowania

służącego od ubezpieczyciela w ramach odszkodowania z tytułu odpowiedzialności cywilnej, a nadto, że powódka ich nie wykazała, pomimo przedłożenia przez powódkę dowodu ich poniesienia.

6. koszty uzasadnionej i koniecznej **pomocy prawnej w postępowaniu likwidacyjnym** mogą, w okolicznościach sprawy, zostać uwzględnione jako element należnego odszkodowania – uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 13 marca 2012 r. w sprawie III CZP 75/11

W okolicznościach sprawy błędnie uznano, że element ten nie wchodzi w zakres odszkodowania służącego od ubezpieczyciela w ramach odszkodowania z tytułu odpowiedzialności cywilnej.

7. odszkodowanie za uszkodzenie samochodu może obejmować tzw. **szkodę handlową** – uchwała Sądu Najwyższego z 12 października 2001 r. w sprawie III CZP 57/01

W sprawie nie uwzględniono przyznania przez pozwaną faktu wystąpienia tzw. szkody handlowej.

8. **odsetki od zadośćuczynienia i odszkodowania w zakresie kosztów naprawy pojazdu oraz szkody handlowej** powinny zostać zasądzone od 24 października 2017 r. (data decyzji ubezpieczyciela z uwzględnieniem art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK, a odszkodowanie w pozostałym zakresie (**koszty prywatnej opinii rzeczoznawcy i pomocy prawnej w postępowaniu likwidacyjnym**) od 14 - go dnia po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu (z uwzględnieniem art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK).

Wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w jego zapłacie, może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy. Może nim być zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie V CSK 375/13

W sprawie, zarówno operacja, pobyt w szpitalu powódki, jak i jej rehabilitacja, zatem wszystkie istotne elementy decydujące o wysokości zadośćuczynienia, wystąpiły się przed 24 października 2017 r., zatem dochodzona przez powódkę kwota zadośćuczynienia była kwotą odpowiednią już w tej dacie; okoliczności te były również znane ubezpieczycielowi w dniu 24 października 2017 r.

9. przepis art. 442 ¹ § 3 k.c. nie wyklucza **interesu prawnego w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące się ujawnić w przyszłości** – uchwała Sądu Najwyższego z 24 lutego 2009 r. w sprawie III CZP 2/09

UWAGA OGÓLNA:

Na etapie wnoszenia apelacji szkoda powódki powinna być określona na 31.581 zł:

- 15. 882 zł - kwota kosztów naprawy pojazdu wskazana w opinii biegłego

- 3.709 zł - dodatkowy koszt naprawy pojazdu wynikający z zastosowania do naprawy pojazdu

części oryginalnych (łącznie koszt naprawy pojazdu 19.591 zł)

- 9.000 zł - szkoda handlowa

- 1.750 zł - opinia rzeczoznawcy w postępowaniu likwidacyjnym

- 1.240 zł - pomoc profesjonalnego pełnomocnika w postępowaniu likwidacyjnym

W związku z treścią opinii biegłego *nie ma podstaw do dalszego domagania się przez powódkę kosztów naprawy pojazdu* wyliczonych zgodnie z zawyżoną stawką za roboczogodzinę oraz kosztów wymiany listew przyjętą w prywatnej opinii rzeczoznawcy (3.979 zł).

Powódka otrzymała już odszkodowanie w kwocie 12.381 zł, Sąd I instancji zasądził na jej rzecz kwotę 3.501 zł odszkodowania, zatem uwzględniona łącznie dotychczas kwota odszkodowania wynosi 15.882 zł, a przedmiotem apelacji powinna być brakująca kwota odszkodowania 15.699 zł (31.581 zł – 15.882 zł).

Za odpowiednią kwotę zadośćuczynienia, przy uwzględnieniu okoliczności sprawy, może być przyjęta kwota 70.000 zł, przy czym nie będzie błędem określenie tej kwoty na niższym poziomie, o ile zachowany zostanie wymóg rażącego zaniżenia uwzględnionej kwoty zadośćuczynienia w odniesieniu do kwoty dochodzonej.

Proponowany zakres zaskarżenia:

I. punkt drugi wyroku w zakresie w jakim oddalono powództwo co do:

a. kwoty 60.000 zł zadośćuczynienia wraz odsetkami od dnia 24 października 2017 r. do dnia zapłaty;

b. kwoty 15.699 zł odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienia do kwot:

- 12.709 zł od dnia 24 października 2017r. do dnia zapłaty

- 2.990 zł od dnia 4 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty;

c. w zakresie w jakim oddalono powództwo co do odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty 8.501 zł od dnia 24 października 2017 r. do dnia 1 grudnia 2017 r.

II. punkt trzeci wyroku w całości.

Przy tak sformułowanym zakresie zaskarżenia wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 75.699 zł.

Proponowane wnioski :

I. zmiana wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez:

a. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 75.699 zł (15.699 zł + 60.000 zł)

b. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot:

- 72.709 zł (60.000 zł + 12. 709 zł) od dnia 24 października 2017 r. do dnia zapłaty,

- 2.990 zł od dnia 4 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty,

- 8.501 zł od dnia 24 października 2017 r. do dnia 1 grudnia 2017 r.

oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania według norm przepisanych (12. 826 zł, w tym 3.000 zł, 4.409 zł, 5.400 zł, 17 zł);

- II. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Proponowane zarzuty:

I. w zakresie naruszeń prawa procesowego, skutkujących błędnymi ustaleniami stanu faktycznego sprawy, lub brakiem ustaleń okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia:

1.naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów w zakresie oceny opinii biegłego do spraw wyceny szkód komunikacyjnych poprzez nieuwzględnienie kosztów zastosowania do naprawy pojazdu części oryginalnych, pomimo że biegły w wyjaśnieniach ustnych określił te koszty oraz błędne uznanie tej opinii za wiarygodną w zakresie w jakim biegły wskazał na możliwość użycia do naprawy pojazdu części nieoryginalnych, wskutek czego dokonano błędnych ustaleń w ustalenie w zakresie kosztów naprawy pojazdu;

2.naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- uznanie za nieistotny dla rozstrzygnięcia faktu poniesienia przez powódkę kosztów prywatnej opinii rzeczoznawcy do spraw wyceny szkód komunikacyjnych oraz zaniechanie oceny dowodu z faktury nr 21/17 z 7 listopada 2017 r., wskutek czego nie poczyniono ustalenia w tym zakresie;

- uznanie za nieistotne faktów związanych z wpływem wypadku na stan psychiczny powódki oraz zaniechanie oceny dowodów z opinii biegłych psychologa i psychiatry i przesłuchania powódki w tym zakresie, wskutek czego nie poczyniono ustaleń w tym zakresie;

3. naruszenie art. 229 k.p.c. poprzez uznanie, że powódka nie udowodniła spadku wartości handlowej pojazdu, pomimo, że pozwana okoliczność tę przyznała, wskutek czego nie dokonano ustalenia w zakresie spadku wartości handlowej pojazdu.

III. w zakresie naruszeń prawa materialnego:

- I. naruszenie art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 13 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK poprzez niewłaściwe zastosowanie i oddalenie powództwa w zakresie dotyczącym odszkodowania za szkodę pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem, za które pozwana ponosi odpowiedzialność ubezpieczeniową;

- II. naruszenie art. 445 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie okoliczności związanych ze skutkami psychicznymi wypadku dla powódki oraz zasądzenie rażąco zaniżonej kwoty zadośćuczynienia;

- III. art. 189 k.p.c. poprzez niewłaściwą wykładnię treści pojęcia interesu prawnego warunkującego zastosowanie tego przepisu, a w konsekwencji jego niezastosowanie, mimo istnienia po stronie powódki interesu prawnego w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za mogące ujawnić się w przyszłości skutki wypadku;
- IV. naruszenie 455 k.c. in fine poprzez jego błędne zastosowanie, w sytuacji kiedy termin świadczenia części roszczenia odszkodowawczego obejmującego koszty naprawy pojazdu oraz tzw. szkodę handlową określony jest w art. 14 ust.1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK, który nie został zastosowany.